

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

Vår dato:

07.10.2020

Vår ref:

2020/3982

Deres dato:

02.10.2020

Deres ref:

Grong kommune

Postboks 162

7871 GRONG

Saksbehandler, innvalgstelefon

Inga Stamnes,

Avslag på søknad om skadefelling på bjørn i deler av Namsskogan kommune

Fylkesmannen i Trøndelag avslår søknad fra Grong kommune om skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Namsskogan kommune. Grong kommune v/Kyrre Helstad søkte muntlig fredag 2. oktober 2020 kl. 10.28, og med skriftlig søknad i brev datert 2. oktober, om skadefellingstillatelse på en bjørn. Bakgrunnen for søknaden var en ny skade på sau forvoldt av bjørn i Strompdalen, samt tidligere skader i samme område beitesesongen 2020. Det er tidligere gitt skadefellingstillatelser på to bjørner i området, hvorav en voksen hannbjørn ble felt 12. juli og en voksen binne ble felt 17. juli. Det er identifisert en hannbjørn i området, individ NT159 i tilknytning til kadaver 5. juli og 26. august. Fylkesmannen anser at det er mulig at også binne 161 som ble registrert her sommer 2019 kan befinne seg i området, slik at det vil være en risiko for å felle binne ved et eventuelt fellingsforsøk. Den nye skaden foreligger sent i beitesesongen, og med bakgrunn i at andre forebyggende tiltak enn felling er relevante på denne tiden av året, avslår Fylkesmannen søknaden om skadefelling av en bjørn. Avslaget ble formidlet muntlig fredag 2. oktober 2020 kl. 12.28. Dette er et skriftlig svar på både den muntlige og skriftlige søknaden. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Søknaden

Viser til muntlig søknad fra Grong kommune v /Kyrre Helstad tirsdag fredag 2. oktober 2020 kl. 10.28, samt skriftlig søknad mottatt her den 5. oktober d.å., der det søkes om skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Namsskogan kommune, sør for Nessadalen og vest for E6. Ved tidspunkt for søknad er det funnet et lam påvist drept av bjørn innenfor et større inngjerdet utmarksområde i Strompdalen. Kadaveret ble funnet 30. september, og undersøkt av rovviltkontakt 1. oktober. Antatt skadedato er satt til 27. – 29. september 2020. I perioden 26. juni til 2. oktober er 28 sau/lam påvist drept av bjørn i Strompdalen.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

E-postadresse:
fmtlpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.fylkesmannen.no/tl

Org.nr. 974 764 350

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

"...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til a) Områdets betydning som beitemark, b) Skadenes omfang og utvikling, c) Potensialet for fremtidige skader, d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak"

Miljødirektoratet har i brev av 29. mai 2020 fattet vedtak om betinget skadefelling på bjørn etter en vurdering av bestandssituasjonen og den skade som bjørn påfører bufe og tamrein i enkelte rovviltregioner. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, har direktoratet gitt fylkesmennene i region 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på totalt fem brunbjørner. Denne kvoten gjelder fra 1. juni til og med 15. oktober 2020. Det er felt to bjørner etter at direktoratet fattet sitt vedtak, slik at kvoten per dags dato er tre bjørner.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur». Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 29. mai 2020 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6–8. Når det gjelder vurderinger opp mot naturmangfoldlovens § 5 vises det til forannevnte brev fra direktoratet. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Bestanden av bjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlet ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørner som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. Ifølge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1808 - 2020 ble det mest sannsynlig født syv bjørnekull i Norge i

2019. Med et beregnet antall ynglinger på 1,9 i 2019 for region 6, viser rapporten at antall beregnede ynglinger av bjørn for region 6 er uendret fra 2018 til 2019. Bestandsrapportene fra perioden 2010-2019 tyder på at bjørnebestanden i region 6 er forholdsvis stabil, men under bestandsmålet for regionen. Det er registrert 34 individer av bjørn i regionen i 2019, 22 hanndyr og 12 binner, noe som er to dyr mer enn i 2018. En av disse binnene døde i løpet av 2019 (tog). Legger vi DNA-dataene fra de foregående år til grunn, ser vi at binneandelen har vært nedadgående fra 2015 og frem til i 2019: (2019: 35,3 %, 2018: 37 %, 2017: 38,7 %, 2016: 37,9 %, 2015: 42,1 %, 2013: 34,3 %, 2011: 30,8 %, og 2009: 29,6 %). Ut fra denne informasjonen kan vi forvente at binneandelen i bestanden nå i 2020 ligger under det fastsatte måltallet i rovviltforliket på 40 %.

For det omsøkte fellingsområdet er det i 2020 kun dokumentert tilstedeværelse av en bjørn ved hjelp av analyserte DNA-prøver; NT159 ble påvist i skadeområdet ved prøver samlet inn 5. juli og 26. august, i tillegg til at han er registrert med DNA i Grong, også dette året. En DNA-prøve fra 29. juni fra skadeområde var fra bjørn, men kunne ikke bestemmes til kjønn eller individ. Imidlertid er det dokumenterte synsobservasjoner fra begynnelsen av juli som kan tyde på at mer enn en bjørn har vært i området. Sommeren 2019 ble binne NT161 påvist i Strompdalen. Denne binna ble den 22. mai 2020 påvist ved hjelp av DNA like øst for E6 i Namsskogan, og sporobservasjoner tyder på at binna har en unge. Observasjonene er gjort innenfor forvaltningsområdet for bjørn, men mindre enn 20 km i luftlinje fra Strompdalen. Med bakgrunn i disse opplysningene anser Fylkesmannen i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt og at føre-var-prinsippet jf. § 9 derfor kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2020 er det så langt ikke registrert annen avgang av bjørner i region 6 enn de to felt på skadefelling. I mai 2020 ble 8 binner felt på skadefelling i Sverige nær riksgrensen, hvorav to var voksne «norske» binner. Dette uttaket, sammen med skadefelling av binne NT46 i Grong den 17. juli har medført en økt belastning på bjørnebestanden i region 6, og vil trolig medføre at det tar lengre tid å oppnå bestandsmålet for bjørn både nasjonalt og regionalt for region 6. Uttakene i Sverige ble gjennomført 26. mai d.å., og det var ikke kjent hvilke individer som var tatt ut da Miljødirektoratet i brev datert 29. mai 2020 fastsatte kvoten for betingede fellingstillatelser for region 6, 7 og 8. Fellingene i Sverige og felling av binne NT46 har gitt økt belastning på bjørnebestanden i region 6 ut over det som ble vurdert av Miljødirektoratet, noe som medfører at naturmangfoldloven § 10 om samlet belastning tillegges vekt i denne saken.

Vedtaket gjelder avslag av søknad om skadefelling av en bjørn i deler av Namsskogan kommune, og Fylkesmannen anser ikke §§ 11 og 12 som relevant i denne saken.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet. Miljødirektoratet viser i brev av 29. mai 2020 om kvote for skadefelling bjørn at ved skader i september og oktober bør andre forebyggende tiltak iverksettes heller enn skadefelling.

Ved tidspunkt for søknad om skadefellingstillatelse var det av SNO dokumentert til sammen 28 sau/lam drept av bjørn innenfor det omsøkte fellingsområdet. Første kadaver har antatt skadedato

26. juni, og det siste kadaveret 27. - 29. september. Det er også påvist tre sau/lam tatt av kongeørn, og to påvist tatt av 'ukjent fredet rovvilt'. I tillegg er det funnet 15 kadaver med skadeårsak *ukjent* og vurdering *usikker*. Skadeområdet må også sees i sammenheng med de betydelige skadene som har vært i nærliggende beiteområder i Grong og Høylandet kommuner. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

a) *Områdets betydning som beitemark*

I det aktuelle skadeområdet slippes ca. 1100 sau/lam fra én besetning på utmarksbeite. Det inngjerda utmarksområdet hvor kadaveret er funnet er anslått til å være om lag 500 dekar. Ved søknadstidspunkt er det sanket mellom 400 - 500 sau/lam som går innenfor dette gjerdet. Gjerdet er av standard sauenetting, uten strømførende tråd. Området ligger innenfor reinbeiteområdet til Vestre Namdal reinbeitedistrikt, men det er ikke dokumenterte skader forvoldt av bjørn på rein. Området anses som et viktig beiteområde for sau og rein.

b) *Skadenes omfang og utvikling*

Skadeomfanget er forholdsvis omfattende ved søknadstidspunktet (28 kadaver). Det er felt to voksne bjørner i Grong kommune, men de siste skadene fra bjørn i Namsskogan er etter disse fellingene. Imidlertid er det kun funnet et kadaver innenfor gjerdet, og ved søknadstidspunkt er dette minst to døgn gammel. Dette kadaveret har skader som ikke er typiske bjørneskader, og har etter at avslag ble gitt muntlig blitt kategorisert av Statens Naturoppsyn med skadevolder 'ukjent fredet rovvilt'.

c) *Potensiale for fremtidige skader*

Tidligere DNA-funn og synsobservasjoner fra begynnelsen av juli, samt de nye skadene sannsynliggjør at det fortsatt er bjørn i området, slik at det er potensiale for skader i fremtidige beitesesonger sett i lys av at området anses som et viktig beiteområde for sau.

d) *Mulighet for å gjennomføre forebyggende tiltak*

Beitebruker er i gang med sanking av besetningen, og sau sankes forløpende. Det inngjerda arealet benyttes til de sankte dyrene. Fylkesmannen mener ekstraordinært tilsyn og montering av strømførende topptråd er aktuelle akuttiltak for å redusere potensialet for videre skade, men at det fortsatt vil kunne være risiko for bjørneskader på sau innenfor det inngjerdede utmarksområdet, da gjerdet ikke følger standard for rovviltavvisende gjerder.

Videre vurderinger

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor forvaltningsområdet er svært høy. Området hvor kadaverfunnene er gjort befinner seg i sin helhet utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling på bjørn skal dermed i utgangspunktet være lavere i disse områdene.

Fylkesmannen viser til at ved tidspunkt for søknad er seint på sesongen, og at man slik vurderer at det i denne saken er mulig å sette inn andre tiltak enn felling for å forhindre videre skader. Det er så langt kun funnet ett kadaver innenfor det inngjerdede utmarksområdet. På nåværende tidspunkt mener Fylkesmannen at akutte forebyggende tiltak som nevnt over er relevante virkemiddel som,

men at disse tiltakene ikke kan sikre at nye skader ikke forekommer. Dersom skadesituasjonen utvikler seg kan Fylkesmannen vurdere situasjonen annerledes ved en eventuell ny søknad om skadefelling. Imidlertid er kadaverfunnet ikke helt ferskt ved søknadstidspunkt, og det faktum at det ikke er funnet flere kadaver tilsier at skadesituasjonen ikke er akutt.

Fylkesmannens konklusjon

Ved tidspunkt for muntlig søknad var det funnet 28 sauer dokumentert tatt av bjørn i perioden fra med skadedato fra 26. juni til 27. - 29. september. Området hvor kadaverfunnene er gjort ligger i sin helhet utenfor det området som rowiltnemnda i region 6 har vedtatt skal være forvaltningsområdet for bjørn. Med bakgrunn i at andre forebyggende tiltak enn felling er relevante på denne tiden av året, avslår Fylkesmannen søknaden om skadefelling av en bjørn.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
Klima- og miljødirektør

Inga Stamnes
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Namsskogan kommune	R. C. Hansens vei 2	7890	NAMSSKOGAN
Ole Roald Berg	Strompedalsveien	7892	TRONES
	1135		